

Wat als na een tariefverhoging de klanten wegblijven?

Met een nieuwe begraafplaats en kostendekkende tarieven dacht de gemeente Hoorn in 2014 weer helemaal klaar te zijn voor de toekomst. Maar sindsdien kozen steeds minder inwoners voor een graf op een gemeentelijke begraafplaats. Wethouder Theo van Eijk legt uit waarom Hoorn opnieuw haar koers verlegt.

Toen de gemeentelijke begraafplaatsen in Hoorn vol dreigde te raken, besloot de gemeenteraad in 2013 begraafplaats Zuiderveld aan te leggen. Om die te financieren liet de gemeente de tarieven in stappen stijgen met in totaal 65%, waarmee Hoorn een stuk duurder werd dan buurgemeenten. Die aanpak heeft averechts gewerkt. 'Sinds de sterke tariefsverhoging door de aanleg van Zuiderveld is

het aantal begrafenissen versneld gedaald, vooral in 2015, 2016 en 2017,' zo meldt wethouder Theo van Eijk in zijn raadsvoorstel Verlaging tarieven begraafrechten van 26 september 2017. Ook het aantal verlengingen (goed voor 50% van de baten) liep fors terug. Om het tij te keren heeft de gemeente de tarieven voor 2018 met 27% verlaagd, waarmee die terug zijn op het niveau van 2014.

In zijn wethouderskamer legt Van Eijk uit waarom de gemeente terugkeert op haar schreden. Van Eijk is, zo zegt hij zelf, het bestuurderstype dat een interview het liefst uit de losse pols doet. "Ik ben niet iemand die wil weten welke vragen je gaat stellen en dan de antwoorden heeft voorbereid," zegt hij met een brede glimlach op zijn gezicht. Maar geen nood, de beleidsambtenaar kan zo bijspringen.

En nee, hij gaat geen commentaar leveren op de vorige wethouder, waarschuwt hij. Het debat over de aanleg van een nieuwe begraafplaats en de tariefverhoging was toen. Dat is verleden tijd. "Wij hebben nu tegen elkaar gezegd: het zou goed zijn om te herijken: doen we nog de goede dingen op de goede manier?"

Een rondje over begraafplaats Zuiderveld, gelegen aan de rand van Hoorn, maakt meteen duidelijk dat dat niet het geval is. Sinds de opening in 2014 zijn er 41 begrafenissen geweest, terwijl de gemeente had gerekend op 20 tot 30 per jaar. Het percentage begraven in Hoorn ligt rond de 25%. Twaalf procent kiest voor een van de bijzondere begraafplaatsen (beheerd door een kerkgemeenschap) of voor een goedkopere begraafplaats buiten Hoorn. De resterende 13% (in 2017 waren dat er 56) belandt op een gemeentelijke begraafplaats, waarbij maar een klein deel op Zuiderveld terecht komt. De meeste begrafenissen zijn nog steeds op de oude gemeentelijke begraafplaats, Berkhouterweg, waardoor Zuiderveld stil en leeg blijft.

Reclame

"Een begraafplaats waar niet begraven wordt, gaat zijn doel voorbij en dat beïnvloedt in negatieve zin de uitstraling en ambiance van de begraafplaats," constateert Van Eijk. "Bekendstaan als één van de duurste begraafplaatsen van het land is geen positieve reclame. Als daardoor het aantal begrafenissen achterblijft, zorgt dat ook voor een negatief beeld van de begraafplaats."

Maar wat moest er anders? Door alleen over tarieven te praten, schiet je je doel voorbij, meent de wethouder. Een beter inzicht vraagt om een bredere discussie en die moet je niet alleen intern voeren, legt hij uit. En dus is vorig jaar een klankbordgroep met uitvaartondernemers in het leven geroepen. Dat is, benadrukt hij, best bijzonder. Want de standaardreactie die de overheid laat zien bij tekorten – de grafrechten leverden immers veel minder

Theo van Eijk

op dan verwacht – is de tarieven te verhogen. Maar dan zouden de klanten toch helemaal wegblijven? "Dan sluit je toch gewoon de begraafplaats," zo verwoordt hij de standaardaanpak. Zo niet deze keer. "We hebben de samenleving gevraagd: als jullie de overheid zouden zijn, wat zouden jullie dan doen?"

Speeltoestellen

Die samenleving, in de vorm van het klankbordoverleg met uitvaartondernemers, heeft de gemeente een to-do-lijstje toegeschoven. Zo vinden de uitvaarton-

dernemers dat de gemeente beter moet opruimen op Zuiderveld. De gemeente gebruikte haar begraafplaats – het was er lekker rustig – om overtollige speeltoestellen te stallen. De slordige aanblik stond aantrekken van klanten in de weg, meenden de uitvaartondernemers. "Toen hebben we gezegd: dan gaan we die weghalen." Dat de journalist net nog een speeltoestel heeft signaleerd, verbaast Van Eijk. "Dat zou niet mogen. Daar baal ik van, dat mag je best weten. We hebben afgesproken dat dat niet meer gebeurt." Als de beleidsambtenaar even later aan-

"De politiek heeft besloten het tarief meer in evenwicht te brengen met de regio en te verlagen. Niet om meer handel te trekken, maar vanuit sociaal oogpunt"

schuift, vraagt hij hem prompt dat even te regelen.

Op het verlanglijstje van de uitvaartondernemers staat ook de ontvangstruimte. Die wordt nu alleen gebruikt als doorgangspek naar de begraafplaats en ontbeert basale voorzieningen. Dit beperkte gebruik is destijds zo geregeld in de vergunning – het bestemmingsplan verbiedt een aula. “Geen keuken, niks. Dus hebben die ondernemers gezegd: laat ons daar wat activiteiten ondernemen. Toen hebben wij gezegd: okay, dan gaan we kijken hoe we dat kunnen faciliteren. Daar zijn we nu mee bezig: hoe doen we dat? Bijvoorbeeld dat je daar vooraf of na afloop beter koffie en cake kunt gebruiken. Dus hoe kunnen we de dienstverlening verbeteren?”

“Zo hebben we het er ook over gehad dat we het graf te lang open lieten liggen. In een algemeen graf lig je boven elkaar. We legden er dan een plank op, in afwachting van de volgende. We hebben besloten dat we dat niet meer doen, dus dat we het netjes dichtmaken totdat de volgende komt. Zo hebben we met elkaar in de

uitvoering een aantal afspraken gemaakt waarbij we in de dienstverlening niet óns systeem leidend maken: wat is voor óns het makkelijkste en goedkoopste? Maar: wat verwachten de markt en de samenleving in het kader van onderhoud en dienstverlening van ons?”

Handel

Hoe dan ook, het meest opvallend voor de buitenwereld zijn de verlaagde tarieven. “Het bleek dat wij de duurste (in de regio) waren. De raad heeft gezegd: het tarief mag geen reden zijn om je naaste niet in je eigen omgeving te begraven. Vandaar dat de politiek heeft besloten het tarief meer in evenwicht te brengen met de regio. Niet om meer handel te trekken, maar vanuit sociaal oogpunt.” Daarmee is het uitgangspunt van kostendekkendheid van de begraafplaatsen losgelaten. De gemeente houdt er rekening mee dat ze jaarlijks 60.000 euro uit de gemeentekas moet toelagen op de begraafplaats. In één moeite door heeft de gemeente de onoverzichtelijke tarievenlijst onder

handen genomen. Elke begraafplaats had een eigen tarievenlijst met tarieven die onderverdeeld waren in huurprijs voor het graf, onderhoud en servicekosten. Die zijn samengevoegd in één tarief. Nieuw is dat bij een langere graftermijn de prijs per jaar daalt.

Of de nieuwe aanpak vruchten heeft afgeworpen, kan de wethouder nog niet zeggen. “Daar is het nog te vroeg voor.” Dat moet blijken aan het eind van dit jaar, bij de vaststelling van de nieuwe begroting evalueert de gemeenteraad het nieuwe beleid. Financiële doelen heeft de gemeente zich niet gesteld. “Als heel de klankbordgroep het goed vindt en de raad unaniem tevreden is, dan is het goed.” ■

Lees ook het artikel ‘De begraafplaats moet nog rijpen’, in het oktobernummer 2015 van De Begraafplaats. Het is een interview met Michiel Pijl, die in 2014 de verantwoordelijke wethouder van Hoorn was voor de nieuwe begraafplaats en de verhoging van de graftarieven.

**JA, IK WORD ABONNEE EN ONTVANG 6 NUMMERS,
MET INGANG VAN HET EERSTE NUMMER VAN 2018.**

LOB-lid ☐ ja ☐ nee

Naam _____ ☐ m ☐ v

Straat _____

Postcode + Woonplaats _____

Telefoon _____

Stuur deze bon naar:

LOB secretariaat, Fred. Roeskestraat 103, 1076 EE Amsterdam.
Aanmelden via www.begraafplaats.nl kan ook.

Abonneeprijzen (voor een jaar/zes nummers):

LOB-leden € 36,50; niet-LOB-leden € 41,50;

België € 46,50; Overige buitenland € 51,50.

**Word abonnee van
De Begraafplaats
en ontvang een
Senz stormparaplu
met LOB-logo.**

